

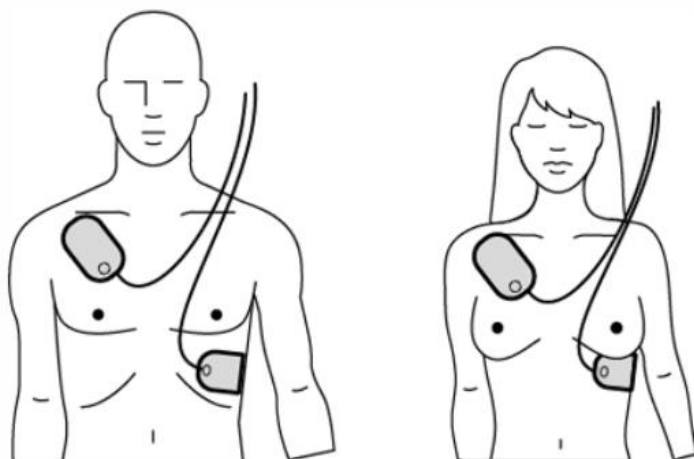
SÅ ANVÄNDER MAN EN HJÄRTSTARTARE

Slå på hjärtstartaren och följ röstinstruktionerna. De flesta hjärtstartare fungerar på liknande sätt och är säkra att använda. Du kan inte ge en strömstöt till någon som inte har ett hjärtstopp.

Det är bara med en hjärtstartare som man med hjälp av en elchock kan bryta det elektriska kaos som hjärtat befinner sig i de första minuterna då man drabbas av ett hjärtstopp. Kan man ge en första defibrilleringen inom tre minuter är det över 70 procenters chans att få igång hjärtat. Därför är det viktigt att så snabbt som möjligt få en hjärtstartare på plats och använda den när någon drabbats av ett hjärtstopp.

Så här gör man:

1. **Starta hjärtstartaren.** Det finns en on/off knapp alternativt ett lock att öppna för att starta hjärtstartaren.
2. **Följ röstinstruktionerna.** De flesta hjärtstartare har tydliga röstinstruktioner som berättar vad du ska göra steg för steg. Vissa hjärtstartare har även bilder eller en display som visar text som beskriver hur du skall gå tillväga. Röstinstruktionerna säger att man ska ta av kläderna på personens bröstkorg. Klipp upp kläderna om nödvändigt. Om bröstkorgen är våt bör den torkas torr så att elektroderna fäster ordentligt. Är bröstkorgen mycket hårig måste man raka där elektroderna ska sitta så att elektroderna får hudkontakt. Det är viktigt att elektroderna får fäste ordentligt. *Därför bör det finnas sax, rakhyvel och några kompresser alternativt en liten handduk i anslutning till hjärtstartaren.*
3. **Sätt fast elektroderna.** Elektroder kan se olika ut men den ena elektroden ska sitta på bröstet nedanför nyckelbenet på personens högra sida och den andra cirka tio cm nedanför armhålan på personens vänstra sida, se exemplet på bilden. Gemensamt för alla elektroder är att det finns tydliga bilder som visar hur elektroderna ska sitta. Så fort elektroderna är på plats gör hjärtstartaren en analys och letar efter behandlingsbar hjärtrytm.

4. **Analys pågår! Rör inte personen!** Nu ska man inte röra personen. Den som hanterar hjärtstartaren kan gärna markera avstånd med en tydlig handrörelse. Vid analysen avgör hjärtstartaren om den ska ge en strömstöt eller inte. Hjärtstartaren meddelar efter analysen om en strömstöt rekommenderas eller inte.
5. **Defibrillering rekommenderas, rör inte personen, tryck på den blinkande knappen NU!** När hjärtstartaren säger att du ska trycka på knappen så ska du göra det. När du trycker på den blinkande defibrilleringsknappen, se till att ingen rör personen. Nu ges strömstöten som kan få igång hjärtat. Om hjärtstartaren säger "ingen defibrillering rekommenderas" så kommer du inte att kunna ge någon strömstöt även om du trycker på defibrilleringsknappen.
6. **Starta hjärt-lungräddning.** Oavsett om defibrillering rekommenderats eller inte, så ska HLR alltid startas, detta för att hjälpa hjärtat att komma igång. Med effektiv HLR ökar chansen att hjärtat kommer igång dessutom minskas risken för syrebrist i hjärnan och i andra viktiga organ i kroppen. HLR ska pågå i två minuter och hjärtstartaren håller reda på tiden, när två minuter har gått så kommer den att säga: - Avbryt HLR.
7. **Analys pågår! Rör inte personen!** Ny analys påbörjas och hjärtstartaren avgör återigen om den ska ge en strömstöt eller inte. Sedan är det HLR i två minuter igen. På det här viset återkommer analysen varannan minut och avgör om "defibrillering rekommenderas" eller "rekommenderas inte". Fortsätt med två minuters HLR mellan analyserna tills dess att professionell personal, exempelvis ambulansen, kommer och tar över räddningsarbetet eller att personen vaknar till liv eller visar tydliga livstecken. Tydliga livstecken kan vara att personen öppnar ögonen, rör på sig och andas normalt. Vid minsta osäkerhet på livstecken fortsätt med HLR och följ hjärtstartarens instruktioner.

Att göra HLR är jobbigt, därför är det bra om man är fler som kan hjälpas åt att göra HLR. Optimalt är om man kan bytas av varannan minut, det vill säga när hjärtstartaren genomför sin analys, då orkar man behålla rätt takt och kraft i kompressionerna så att hjärt-lungräddningen blir så effektiv som möjligt. Läs här [hur du gör hjärt-lungräddning](#).